लेख रचना आह्वान

मार्टिन चौतारीले *मिडिया अध्ययन* नामक वार्षिक जर्नल प्रकाशन गर्दैछ । नेपाली मिडियाका विभिन्न पाटोहरूमा केन्द्रित रही अनुसन्धान/प्राज्ञिक लेख, टिप्पणी, संस्मरण/डायरी, पुस्तक समीक्षा, साहित्य समीक्षा, आदि लेख्न इच्छुकका लागि यो डवली खुला छ । तसर्थ प्रकाशनका लागि आफ्ना लेख रचनाहरू उपलब्ध गराउन समस्त महानुभावहरूसँग हामी हार्दिक आग्रह गर्दछौं । लेख रचनासम्बन्धी मापदण्ड सम्पादकीय नीतिमा उल्लेख भएअनुसार हुने छ ।

सम्पर्क:
सम्पादक मण्डल, *मिडिया अध्ययन* (जर्नल)
मार्टिन चौतारी, थापाथली, काठमाडौं, नेपाल
पोष्ट बक्स १३४७०; फोन ४२$)@$#, ४२३८०५०
फ्याक्स ४२४००५९
इमेल **chautari@mos.com.np**
वेव साइट **http://www.martinchautari.org.np**

मिडिया अध्ययन (जर्नल) को सम्पादकीय नीति

१. *मिडिया अध्ययन* नेपाली मिडियाबारे वार्षिक जर्नल हो र यो नेपालीमा प्रकाशन हुन्छ । नेपाली मिडियाका विविध पाटाहरूमाथि अनुसन्धान र बहस गर्न चाहने व्यक्तिका लागि चौतारी उपलब्ध गराउन र यस क्षेत्रमा देखिएको खँदिला र विश्लेषणात्मक सामग्रीको अभावलाई केही मात्रामा कम गर्ने उद्देश्यले यसको सुरुआत भएको हो । साथै नेपाली मिडियाको परिवेशसँग तुलनात्मक अध्ययन गर्दै अन्यत्रका अभ्यासबारे लेखिएका सामग्रीलाई पनि यसमा समेटिने छ ।

२. यस जर्नलमा आमसञ्चार (मिडिया) क्षेत्रभित्र पर्ने छापा, रेडियो, टेलिभिजन, विज्ञापन, चलचित्र/डकुमेन्ट्री, पुस्तक प्रकाशन, सूचना प्रविधि, फोटोग्राफी, रङ्गमञ्च, मुद्रण र इन्टरनेटबारेका अनुसन्धान तथा प्राज्ञिक लेख, टिप्पणी, संस्मरण/डायरी, पुस्तक समीक्षा, साहित्य समीक्षा, अन्तर्वार्ता, सन्दर्भ सामग्री र सान्दर्भिक दस्तावेज प्रकाशन हुने छ । यसका अतिरिक्त मिडिया उद्योगभित्रका समग्र पक्ष जस्तैः मिडियाको विषयवस्तु वा सामग्रीको निर्माण, वितरण र प्रयोगबारे लेखिएका लेख रचनाहरू पनि जर्नलमा प्रकाशन हुने छन् ।

३. लेख रचनाहरू मौलिक हुनुपर्ने छ । अन्य ठाउँमा प्रकाशित भएको तथा प्रकाशनार्थ दिइएको लेख रचनालाई समावेश गरिने छैन । यद्यपि दुर्लभ र पुराना लेखहरूको सान्दर्भिकता मूल्याङ्कन गरी प्रकाशन गर्ने नीति रहेको छ । अङ्ग्रेजी वा अन्य भाषामा लेखिएका सामग्रीलाई पनि उपयोगिताका आधारमा नेपालीमा अनुवाद गरेर अनुमति लिई प्रकाशन गर्न सकिने छ ।

४. लेख रचना साधारणतया दुई हजारदेखि दस हजार शब्दसम्मका हुनेछन् तर विषय र लेखन हेरी त्योभन्दा छोटा वा लामा लेख पनि प्रकाशन गर्न सकिने छ । लेखसँगै सान्दर्भिक तालिका, नक्सा, बक्स, तस्बिर आदि समावेश गर्न सकिने छ र प्रकाशनका लागि स्वीकृति लिने जिम्मा लेखकको हुने छ ।

५. बुझाइएको लेख फिर्ता हुने छैन तसर्थ लेखकले एक प्रति आफैसँग सुरक्षित राख्नुपर्ने छ ।

६. प्राप्त लेखहरूलाई महत्व, तथा जर्नलको नीति र उद्देश्यका आधारमा सम्पादक समूहले प्रारम्भिक छनोट गर्ने छ । प्रारम्भिक छनोटपश्चात् सम्पादक मण्डल र आवश्यक परेमा सम्बन्धित विषयका ज्ञाताले लेखको सुक्ष्म अध्ययन गर्ने छन् र तिनले दिएका सुझावहरूका आधारमा लेखको परिमार्जनका लागि लेखकलाई आग्रह गरिने छ ।

७. लेखको सम्पादन कार्य पूरा भएपछि स्वीकृतिका लागि अन्तिम प्रारूप लेखकलाई देखाइने छ । लेखमा उल्लिखित विषयवस्तु तथा व्यक्त विचारप्रति लेखक स्वयं जिम्मेवार हुनुपर्ने छ ।

८. लेख हस्तलिखित वा टाइप गरिएको रूपमा हुलाक वा इमेलमार्फत पठाउन सकिने छ । टाइप गरिएको लेख ए-फोर (A4) आकारको पेजमा चारै किनारामा एक-एक इन्च खाली छाडेको, पेजको एकातर्फ एक कोलममा मात्र टाइप गरिएको र हरेक पृष्ठमा पृष्ठ सङ्ख्या उल्लेख भएको हुनुपर्ने छ ।

९. पाद टिप्पणी (फुटनोट) सम्बन्धित पेजको तल सङ्ख्यात्मक क्रममा हुनुपर्ने छ । तालिका वा बक्स भित्र उल्लिखित कुनै पाठ्यांशको पादटिप्पणी दिनुपर्ने भएमा सोही तालिकाको ठीक तल कुनै सङ्केत चिन्हका साथ दिनुपर्ने छ ।

१०. अनुसन्धान वा लेखनको सिलसिलामा लिइएका कुनै प्रकारको सहयोगका लागि कसैप्रति धन्यवाद वा कृतज्ञता ज्ञापन गर्नु परेमा लेखको अन्तमा सन्दर्भ सूचीभन्दा अगाडि उल्लेख गर्न सकिने छ ।

११. कसैको भनाई वा लेखनलाई सीधै उद्धृत गर्दा ५० शब्दसम्मको उद्धरण भएमा डबल इन्भर्टेड कमा (" ") भित्र तथा त्यसभन्दा बढी भएमा छुट्टै अनुच्छेदमा अक्षरको आकार घटाई 'इन्डेण्ट' गरेर राख्नुपर्ने छ । यस्तो उद्धरण पुस्तक वा अन्य सामग्रीबाट उद्धृत गरिएको हो भने त्यसको अन्तमा स्पष्टसँग स्रोत खुलाउनुपर्ने छ जस्तैः

> आपूर्ति बढ्नु नराम्रो होइन । छनोटको अवसर उपलब्ध हुन्छ । प्रतिस्पर्धाले गुणस्तर बढाउँछ । प्रस्तुतिलाई सुधार गर्छ । हुनुपर्ने त त्यस हो तर हुँदैन । एउटाले अखबार पढे, सबै त्यही गर्छन् । एउटाले गजल बजाए, अर्काले पनि बजाउनु परिहाल्यो । यो 'म पनि' को लक्षणले श्रोतालाई विरक्त बनाउन सक्छ । प्रतिस्पर्धाले सिर्जनाभन्दा पनि सुरक्षित तरिकालाई बढावा दिनु जडताको लक्षण हो (लाल २०५९: १११) ।

यदि कसैद्धारा व्यक्त भनाइ हो भने कुन मिति र सन्दर्भमा व्यक्त गरिएको भन्ने कुरा उद्धरणको अन्तमा पादटिप्पणी दिई उल्लेख गर्नुपर्ने छ ।

१२. लेखमा प्रयोग भएका तथ्याङ्क, तालिका, बक्स, तस्बिर, उद्धरण सबैको सन्दर्भ सामग्री उल्लेख गर्नुपर्ने छ । लेखको अन्तमा सन्दर्भ सूची दिनुपर्ने छ । लेख वा पाद टिप्पणीमा उल्लेख गर्दा लेखकको थरका साथमा वर्ष र कुनै सामग्री जस्ताको त्यस्तै उद्धृत गरिएमा पृष्ठ सङ्ख्या समेत खुलाउनुपर्ने छ (जस्तैः अधिकारी २०६१, ओझा २०६०: २५) । दुई जनासम्म लेखक/सम्पादक भए दुवैजनाको थर (जस्तैः नेपाल र जोशी २०६१) र त्यो भन्दा धेरै भएमा पहिलो व्यक्तिको थर पछि 'र अरू' थप्नुपर्ने छ (जस्तैः वन्त र अरू २०६२) । सन्दर्भ सूचीमा भने सबै

लेखक/सम्पादक, प्रकाशन मिति, शीर्षक, पुस्तक वा पत्रिकाका नाम, प्रकाशन स्थान र प्रकाशकको नाम, म्यागेजिन वा जर्नल भए त्यसको अङ्क आदि विवरणहरू खुलेको हुनुपर्ने छ । सन्दर्भ सूची लेखक/सम्पादकको थरको वर्णानुक्रमका आधारमा राखिएको हुनुपर्ने छ । अन्य भाषाको सामग्री उद्धृत गरिएको भएमा लेखमा नेपाली भाषा र देवनागरी लिपिमा अनुवाद गरी राख्नुपर्ने छ भने सन्दर्भ सूचीमा सम्बन्धित भाषा र लिपिमा नै राखिएको हुनुपर्ने छ । स्रोतको प्रकृतिका आधारमा सन्दर्भ सूचीको तरिका तलका उदाहरणमा दिइएअनुसार हुनुपर्ने छ ।

क. **पुस्तकः** प्रधान, प्रमोद । २०६१ । *मोरङमा पत्रकारिताको अर्धशताब्दी* । काठमाडौँः मार्टिन चौतारी ।

ख. **सम्पादित पुस्तकः** वन्त, प्रत्यूष र रघु मैनाली, सं. । २०५९ । *स्थानीय रेडियोः सम्भावना र उपयोगिता* । काठमाडौँः नेपाल प्रेस इन्स्टिच्यूट र मार्टिन चौतारी ।

ग. **सम्पादित पुस्तकको लेखः** थापा, वसन्त । २०६२ । रेडियोका गीत र समयको फेर । *रेडियोसँग हुर्कंदाः तीनपुस्ते नेपालीको अनुभव* । शेखर पराजुली र प्रत्यूष वन्त, सं., पृ. ११७-१२९ । काठमाडौँः मार्टिन चौतारी ।

घ. **एकजनाले लेखेको पुस्तकभित्रको निवन्ध वा रिपोर्टः** ओझा, देवीप्रसाद । २०६० । पत्रकारितासँग सुदूरपश्चिमको परिचय । *सुदूरपश्चिममा पत्रकारिता,* पृ. २२-२९ । काठमाडौँः मार्टिन चौतारी र सामाजिक विकास तथा अनुसन्धान केन्द्र ।

ङ. **जर्नलको लेखः** हुमागाईं, देवराज । २०६२ । नेपाली मिडियाका पुस्तक प्रकाशनः विविध पाटाहरू । *रूपान्तरणः समाज अध्ययन* १ (वैशाख)ः ९७-११९ ।

भट्ट, कोमल । सन् २००१ । सन्ध्याकालीन पत्रिकाः के पस्किरहेछन्, कसरी चलिरहेछन् ? *स्टडिज इन नेपाली हिस्ट्री एण्ड सोसाइटी* ६(१, जुन)ः १०३-१३२ ।

च. **एकभन्दा धेरै लेखकः** नेपाल, विष्णुराज र नृपराज जोशी । २०६१ । रेडियो कार्यक्रम उत्पादनः साथीसँग मनका कुराको अनुभव । *रेडियो नेपालको सामाजिक इतिहास* । प्रत्यूष वन्त, शेखर पराजुली, देवराज हुमागाईं, कृष्ण अधिकारी र कोमल भट्ट, सं., पृ. २७२-२९४ । काठमाडौँः मार्टिन चौतारी ।

छ. **सेमिनारमा प्रस्तुत कार्यपत्रः** Adhikari, Mahesh P. 1993. State of Broadcasting in Nepal. Paper presented in a South Asian Seminar on Community Broadcasting held in Kathmandu on 18-20 October, organized by Nepal Forum for Environmental Journalists with Worldview Nepal.

ज. **अप्रकाशित सामग्रीः** कोइराला, भारतदत्त, संयोजक । २०५९ । विद्युतीय सञ्चारमाध्यमलाई व्यवस्थित र विकसित गरी सञ्चालन गर्नेबारेका सुझावहरू । अप्रकाशित प्रतिवेदन, श्री ५ को सरकार, सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय ।

झ. **म्यागेजिन तथा अखबारको लेख, समाचार र विज्ञापन/सूचना (क्रमशः):**

अधिकारी, कृष्ण । २०६० । रेडियो नेपालका प्रकाशनहरू । *झङ्कार* ५३(संयुक्ताङ्क, वैशाख-चैत)ः २१- ३४ ।

दाहाल, पुरुषोत्तम । २०६१ । थोत्रा नेसनल पानासोनिकको पुनर्जन्म । *नेपाल समाचारपत्र,* १८ फागुन, पृ. ४ ।

कान्तिपुर । २०६२ । माओवादी एफएमबारे अमेरिकी चासो । १७ साउन, पृ. १ ।

हिमाल । २०६१ । रेडियो सगरमाथाको समाचार बुलेटिन “हालचाल” (विज्ञापन) । १४(१, १-१५ वैशाख)ः २५ ।

ञ. **इन्टरनेटमा प्रकाशित लेखः** Kumar, Kanchan. 2003. Mixed Signals: A History of Radio Broadcasting Policy in India. Available at http.//mail.sarai.net/pipemail/cr-india/2003-june/002416.html website. Accessed on 9 January 2006.

१३. लेखमा प्रयोग हुने शब्दहरू नेपाल राजकीय प्रज्ञा प्रतिष्ठानद्वारा प्रकाशित *नेपाली बृहत् शब्दकोष*अनुसार शुद्धा-शुद्धि मिलेको हुनुपर्ने छ । भाषा वा शब्दको प्रयोगमा लेखभरि एकरूपता कायम गर्नुपर्ने छ ।